

Rabo-analist: wereldmarkt kan productiegroei wel aan

'Melkprijs daalt, maar kostprijs ook'

Met het verdwijnen van de quotering zal de melkproductie in Europa toenemen. Dat drukt op korte termijn de melkprijs, verwacht Kevin Bellamy, Senior Global Analyst Dairy bij de Rabobank. Toch is hij optimistisch. „De zuivelmarkt kan de extra productie wel aan.“

Aan het begin van het gesprek haalt Kevin Bellamy, zuivelspecialist van de Rabobank, een eerder artikel in Melkvee Magazine aan. „Daarin citeerden jullie mijn uitspraak dat het verdwijnen van het quotum weinig impact zou hebben. Maar dat zou ik niet willen zeggen. Tenminste, dat heb ik wel zo gezegd, maar voor een ander publiek. Ik gaf toen een lezing voor Australische melkveehouders en melkverwerkers. En die gaan inderdaad niet zo veel merken van het verdwijnen van de quotering. In Europa ligt dat natuurlijk anders.“

Maar als Europa meer gaat produceren zal dat toch gevolgen hebben op de wereldmarkt?

„Er is al jarenlang een groeiende vraag naar zuivel. De markt is elk jaar met 2,4 procent toegenomen. Dat is 18 miljard liter, oftewel de hele jaarproductie van een land als Nieuw-Zeeland. Die vraag wordt vooral getrokken door babyvoeding. In de Derde Wereld hebben mensen steeds meer te besteden en ze kunnen dus steeds vaker goede voeding voor hun kinderen betalen. Daarnaast komen er meer yoghurt drankjes en andere drankjes voor volwassenen. In Azië zijn drankjes op basis van wei ook heel populair.“

Die vraag blijft dus groeien; die kan de extra productie in Europa wel aan. Daarbij: er is wel een wereldmarkt, maar toch zie je regionale tendensen. Australië en Nieuw-Zeeland leveren vooral aan Zuid-Oost Azië, Zuid-Amerika bevoorradt landen als Mexico en de extra melk van Europa gaat naar ons omringende landen in Noord-Afrika, het Midden-Oosten en naar Rusland.“

Wat zijn de gevolgen dan binnen Europa?

„De meeste landen in de EU overschrijden hun

quotum niet en zullen dus niet meer gaan produceren als dat verdwijnt. Er zijn maar een paar landen die tegen de grenzen aanlopen. Dat zijn landen als Nederland, Denemarken en Ierland. Daar kunnen boeren efficiënt produceren. Na 2015 zal de productie in die landen toenemen, maar die groei is niet oneindig. Op een gegeven moment loop je tegen een volgende barrière aan. Voor Nederland is dat de beschikbaarheid van grond. De grens zal bereikt worden wanneer Nederland ongeveer 20 procent meer melk produceert dan nu het geval is. Een voorwaarde is wel dat het land zijn mineralenhuishouding geregeld heeft. Je kunt veel intensief gaan houden, maar je zult toch de mest kwijt moeten. En bovendien heeft de samenleving bezwaar tegen al te intensieve veeteelt. Die wil koeien in de wei.“

Andere landen hebben weer andere problemen. Denemarken heeft veel grote bedrijven die gefinancierd zijn met vreemd vermogen. Daar zijn rentekosten het volgende plafond. En Ierland heeft wel elf verschillende coöperaties die niet met elkaar willen fuseren en daardoor onvoldoende schaalgroottes bereiken.“

Waar deze landen hun productie verhogen, zal de melkproductie in landen met een minder efficiënte sector kleiner worden. Helemaal verdwijnen zal die niet; er zal altijd een vraag zijn naar lokaal geproduceerde verse melk. Maar over het geheel genomen verschuift de melkproductie naar die landen die nu op het quotum produceren. Ik denk dat de productie in Europa in totaal met ongeveer zes of zeven procent zal toenemen.“

Maar als de productie stijgt, zal de prijs dalen.

„Daar moet je een verschil maken tussen korte-

en langetermijneffecten. Vergeet niet dat de wereldvraag blijft toenemen. Dus op het moment dat het quotum verdwijnt, zal de melkprijs in Europa dalen, maar op de langere termijn zal die weer stijgen. Hoe groot die eerste prijsdaling zal zijn, hangt af van de markt op dat moment en hoe efficiënt de melkverwerkers de overtollige melk naar markten buiten Europa kunnen verkopen.“

Hoe verwacht u dat de overgang naar een quotumloos Europa zal verlopen?

„We kunnen daarin drie fases onderscheiden en de eerste daarvan is nu al begonnen. De sector – boeren en melkverwerkers – maken zich op voor 2015. Als je dan klaar wilt zijn, moet je nu al geïnvesteerd hebben. Jongvee moet de tijd hebben om volwassen te worden, de stalcapaciteit moet er zijn en de fabrieken van de zuivelproducenten moeten voldoende verwerkingscapaciteit hebben. Je ziet dat FrieslandCampina nu ook al wereldwijd toegang tot markten koopt, om straks hun producten te kunnen afzetten.“

De tweede fase volgt wanneer het quotum verdwijnt. Dan wordt de extra capaciteit die nu wordt gebouwd in gebruik genomen. In Nederland is nu al voldoende geïnvesteerd om in 2015 negen tot tien procent extra te produceren – zo'n miljard kilo. Die extra toevloed van melk zal de prijzen in Europa laten dalen. De derde fase begint als die effecten zijn uitgewerkt. Dan zal de markt een nieuw evenwicht vinden. En met de toenemende wereldvraag zal ook de productie groeien, tot de volgende barrière wordt bereikt.“

OK, maar op korte termijn daalt de melkprijs dus. Dat gaat de boeren geld kosten.

„Maar de kosten per liter melk dalen in de meeste

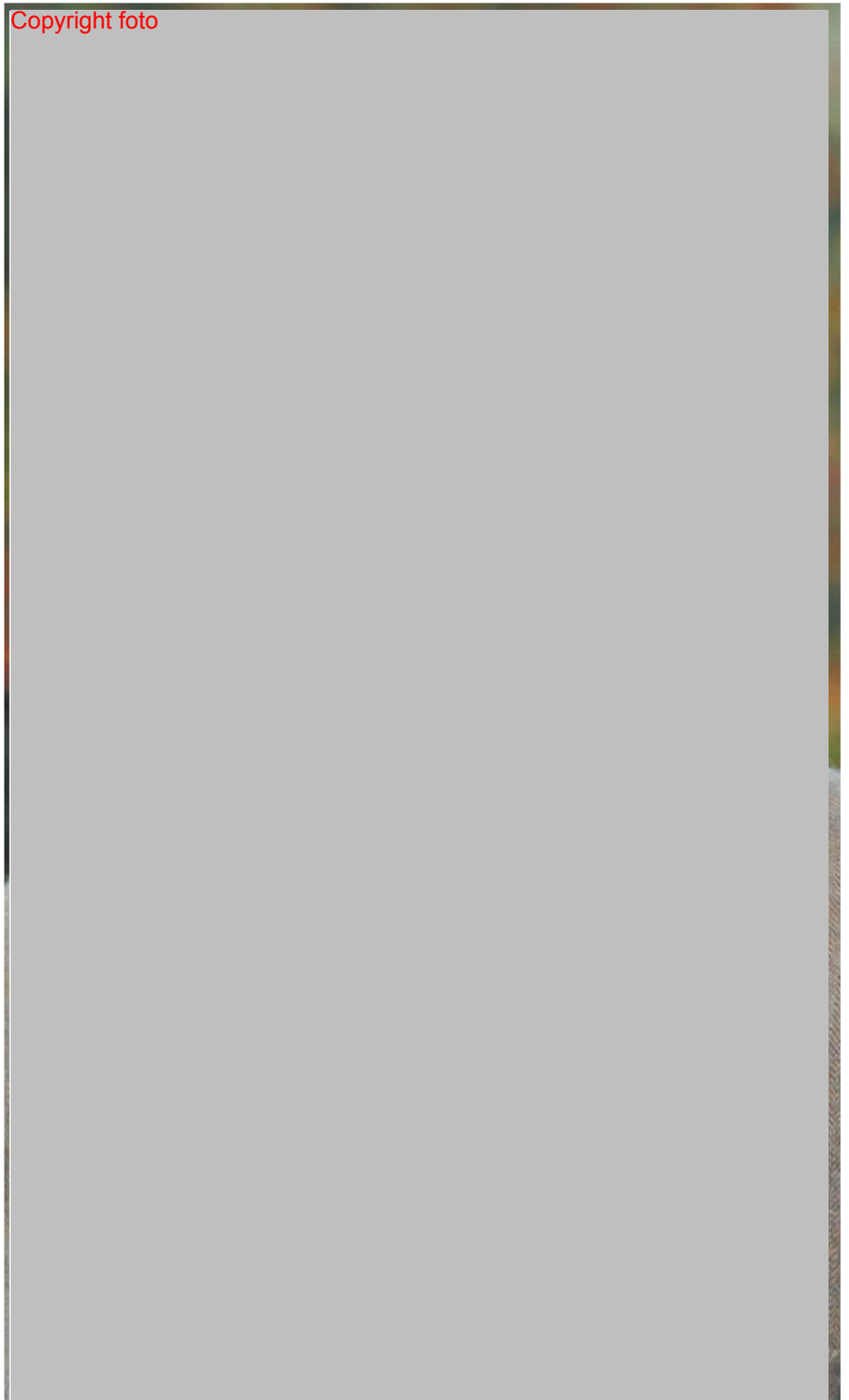
Naam
Kevin Bellamy

Studie
Higher Diploma in Agriculture, Harper Adams
University College
MBA, Bradford Management Centre
IoD Chartered Director Program

Carrière
Voorzitter van biotech-IP-bedrijf Promise Fertility
Directeur van de UK Dairy Council
Directeur bij MDC Evaluations Ltd
President-Directeur bij MDC Holdings
President-Directeur bij de Milk Development
Council (VK)
Bewindvoerder bij het Global Dairy Platform (VS)
Directeur bij Zenith International Ltd

Huidige functie
Senior Global Analyst Dairy bij de Rabobank

Copyright foto

gevallen ook. Door het quotum konden boeren in veel gevallen niet uitbreiden om hun schaalvoordelen maximaal te benutten. Neem nu een boer die tachtig koeien heeft en daarmee zijn quotum volmelkt. Zonder quotum zou hij waarschijnlijk meer koeien kunnen houden, zeg honderd stuks. Als het quotum verdwijnt kan hij dus groeien. Zijn vaste kosten worden dan door honderd koeien gedeeld in plaats van tachtig. Per liter melk heeft hij dan lagere kosten.”

Boeren kunnen dus gewoon melk blijven leveren aan hun afnemer?

„Ja, maar bij die afnemer gaat wel wat veranderen. In de huidige markt is er dankzij het quotum maar een maximale hoeveelheid melk beschikbaar. Omdat de zuivelproducenten voldoende melk willen blijven krijgen om hun producten te maken, zijn ze bereid een hoge melkprijs te betalen. Maar als het quotum is verdwenen, is er voldoende melk en zullen bedrijven juist zo laag mogelijk proberen in te kopen. Dan gaat het erom om hun producten zo goed mogelijk op de wereldmarkt neer te zetten. En daar hoort een lage inkoopprijs bij.

De productmix van die verwerkers gaat ook veranderen. Nu wordt veel melk in kaas omgezet en in die markt is er weinig groei. Maar de vraag naar weidranken groeit wel, voornamelijk in het Verre Oosten.

Het surplus aan melk dat zuivelproducenten niet in Europa kunnen verkopen, zal trouwens vooral naar Rusland, Noord-Afrika en het Midden-Oosten gaan. Dat is het natuurlijke achterland van Europa en als de consumentenprijzen in Europa te veel dalen, zal het voordeliger zijn om producten daar af te zetten. Vooral in het Midden-Oosten is er sprake van een

snelle groei. Als je nu in Saudi-Arabië een supermarkt binnenstapt, vind je daar een groter assortiment kazen dan hier bij de Albert Heijn.”

Dat is wel aardig, maar een boer wil toch vooral weten waar hij zijn melk kan afzetten en voor welke prijs.

„De boer zal zich nog meer moeten gaan interesseren voor wat er op de markt gebeurt. Hij zal zich meer op de markt moeten gaan oriënteren. Veel boeren doen dat trouwens al. Door het quotum zijn melkveehouders nu nog relatief beschermd; de zuivelproducent is altijd wel bereid om een goede

prijs te betalen voor de melk. Maar na 2015 krijgen ze meer te maken met de grillen van de markt en moeten daarop gaan inspelen. Ze zullen zich dus nog meer moeten verdiepen in wat er op de markt speelt en wat er bij hun afnemers gebeurt, en in hun bedrijfsvoering zullen ze flexibel genoeg moeten zijn om daarop in te spelen. Je ziet nu al dat zuivelproducenten boeren aansporen om zaken als duurzaamheid en weidegang te regelen, om zo meer op de markt in te spelen. Tot voor kort hoefde een boer enkel te weten hoe hij zo goed mogelijk melk kon produceren, maar straks moet hij zich een nieuwe verzameling vaardigheden eigen maken.” ■